

Vissza a virtuális térbe?

Dr. Navracsics Tibor

A koronavírus-járvány tavaszi támadásának egyik politikai intézményrendszerre és az egész Európai Unióra gyakorolt hatása volt a közvetlen fizikai jelenléttel zajló tárgyalások és fórumok online-térbe vonulása. Már akkor lehetett érezni, hogy a virtuális jelenléttel zajló ülések nehezebbé teszik az intézményi működést, ám akkor még mindenki abban bízott, hogy csak rövid ideig tartó problémákról beszélünk. A múlt hét fejleményei azonban felvetik annak a rémét, hogy az Európai Uniónak tartósabban is be kell rendezkednie az online közösségi létre.

Az európai belpolitikában szerepet játszó minden politikus panaszkodott tavasszal arra, hogy a járvány terjedése következtében, óvatossági okokból az intézményekben a tanácskozások online formái váltak uralkodóvá. Persze, senki sem kételkedett a döntés bölcsességében, ám sokan megjegyezték, hogy ez a fejlemény éppen az uniós döntéshozatal szívéét találta el. A jelen nem lévő, csupán a virtuális térben találkozó és tanácskozó politikusok pontosan azt nem tudták megtenni, ami az európai belpolitika velejét jelenti: kötetlen formában, informálisan beszélgetni, és megoldási módokat egyeztetni. A járvány okozta óvintézkedések következtében az Európai Unió [kormányközibbé](#) vált. Az online bejelentkező politikusok sokkal rugalmatlanabb tárgyalópartnereknek bizonyultak, mint a korábbi egyeztetéseken, ahol fizikailag is jelen voltak, és zárt körben beszélni is tudtak egymással.

Ebből adódóan a járvány lanyhulásának első pillanatait rögtön megragadták a döntéshozók, hogy visszaállítsák a valódi, fizikai jelenléttel is járó tanácskozások rendjét. Adódtak ugyan még ősszel is problémák – például az Európai Parlament egészen mostanáig nem volt hajlandó Strasbourg-ba visszatérni, hanem Brüsszelben tartotta a plenáris üléseit -, ám a legtöbb esetben a helyzet normalizálódni látszott. Még az Európai Parlament óvatos vezetése is úgy [döntött](#), hogy szeptembertől a plenáris heteket már valóban Strasbourg-ban tartják meg, a franciák nagy megnyugvására. Júliusban már az Európai Tanács vezetése is úgy döntött, hogy a pénzügyi szempontból sorsdöntő júliusi ülésüket Brüsszelben az állam- és kormányfők fizikai jelenlétével szervezik.

Szeptembertől egyre több öröm csöppent az optimisták örömébe. Először az Európai Parlamentnek kellett ismét halasztania a strasbourg-i ülések megkezdését, míg végül a napokban - előzetes terveikkel ellentétben - az októberi plenáris hetet is [le kellett mondaniuk](#) az ottani romló egészségügyi adatok miatt. Szeptember végén az Európai Tanács soron következő ülését kellett egy héttel elhalasztani, mert Charles Michelnek, a testület elnökének óvatosságából karanténba kellett vonulnia. Az Európai Tanács legutóbbi – október 15-16-án

tartott ülésén pedig már eleve nem tudott megjelenni Mateusz Morawiecki lengyel miniszterelnök, akinek szintén elővigyázatosságból kellett karanténba [vonulnia](#).

Ursula von der Leyen ugyan megjelent az Európai Tanács ülésén, ám csütörtökön még azelőtt karanténba [vonult](#), hogy tájékoztathatta volna a tagállamok állam- és kormányfőit a Brexit-tárgyalások állásáról. Végül a tanácskozás második napjára, péntekre is jutott egy kényszerű távozó. Ekkor Sanna Marin, finn miniszterelnök – aki már korábban is kétélyeit hangoztatta a találkozói fizikai jelenléttel történő megszervezését illetően – volt kénytelen [kivonulni](#) az ülésről, mivel előző este egy fertőzött finn európai parlamenti képviselővel töltötte az időt.

Az Európai Tanács mostani ülésének ezek a tragikomikus mozzanatai jól mutatják, hogy egyrészt hogyan súlyosbodik gyakorlatilag óráról-órára a járványhelyzet Európában, másrészt pedig, hogy milyen nehezen adják fel a politikusok azt a nyáron újjáéledt reményt, hogy talán gyorsan meg lehet szabadulni a járványtól, és minden visszatér a normális kerékvágásba. Figyelmeztet ugyanakkor arra is, hogy bár a tagállamok különböző szintű képviselőinek rendszeres személyes találkozói és megbeszélései valóban az Európai Unió eddigi sikereinek zálogai, most úgy tűnik, hogy a biztonság kedvéért ismét le kell mondani ezek megrendezéséről.

Mindez pedig azt is jelenti, hogy a tanácsi ülések és az Európai Tanács találkozói, akárcsak az Európai Parlament ülései, ismét visszaköltözhetnek a virtuális térbe. Mindez közvetettebb és formálisabb emberi kapcsolatokat, kormányközibb Európát jelent. Kérdés azonban, hogy önmagában a kormányközi jelleg a működés hatékonyságának romlását idézi-e elő. Az eddigi események alapján ugyanis nem lehet egyértelmű összefüggést megállapítani a kettő között.

2020.10.20.